

povedali, že v Maďarsku nesmiem ostať a čím skôr musím odísť, pretože ako legionár som veľkým nepriateľom Maďarov. Keď Maďari obsadzovali územie, tiež som povedal, že by ich bolo treba povešať, čo mi veľmi príťažá.

Pretože maďarskými orgánmi a obyvateľstvom som bol prenasledovaný a rovnako i moja rodina a ďalej som v Maďarsku nemohol žiť, dňa 15. 12. 1938 som so svojou 5-člennou rodinou opustil Maďarsko.

Maďarské obyvateľstvo mi odcudzilo 28 dosák a jeden pluh v úhrnnej cene 800 Kč.

Na mieste som zanechal majetok v úhrnnej cene 156 000 Kč.

Iné násilie na mojej osobe a na rodine maďarské orgány nespáchali. Moju manželku Máriu hneď v prvý deň obsadenia územia maďarský občan v mojej neprítomnosti udrel do hlavy nejakým ostrým predmetom a musela byť lekárom ošetrová v Dunajskej Strede.

Protokol po prečítaní podpísaný.

Svedkovia:
strážmajster Kasanický, v. r.
strážmajster Ján Blanár

Udávateľ:
Vendelin N., v. r.

SNA, KÚ, kr. 256, f. 71527/38 prez., bez č.

167

18. december 1938, Dunajská Lužná–Nové Košariská.

Protokol napísaný na žandárskej stanici s Viktorom H., bývalým kolonistom v obci Bellova Ves, ktorý vypovedal o štvaní a násilnostiach maďarských vojakov a civilného obyvateľstva proti kolonistom, v dôsledku čoho musel opustiť svoj majetok a odísť s rodinou na Slovensko.

Protokol

Viktor H. udáva:

Pri obsadzovaní odstúpeného územia maďarským vojskom prišli na našu kolóniu maďarskí vojaci a musel som, ako aj celá kolónia, urobiť miesto pre vojakov v izbách a pre kone v stajniach. Sám som s rodinou spal v sýpke. V izbe, kde spali vojaci, som si nechal kasňu s bielizňou a šatami. Vojaci mi odcudzili bielizeň asi v cene 1 500 Kč. Veliteľ vojska (kapitán) vyhlásil, že v Maďarsku ostať nemôžeme a pôdu nám nenechajú, lebo patrí grófam. Po odchode vojska maďarské obyvateľstvo rabovalo a týmto rabovaním mi spôsobilo škodu asi za 300 Kč.

V ten istý deň prišlo iné vojsko (mostný prápor). Dôstojník tohto vojska vyhlásil vojakom na námestí kolónie, aby nás kolonistov povyhánali z bytov, dobytok zo stajní, aby sa ubytovali kone a tiež, aby brali od kolonistov, čo potrebujú. Dôstojník sa vyslovil „Telepeseket... rúgni“ (kolonistov treba kopnúť...(vulgárne slovo). Na tretí deň prišli na kolóniu maďarskí četníci, vzali ma na vyšetrovanie pre zbrane a žiadali, aby som ich vydal. Ja som vôbec zbrane nikdy nemal. Keď som maďarskému četníkovi povedal, že žiadne zbrane nemám, ani som ich nemal, dvaja četníci ma priviedli k stohu slamy a vynucovali na mne odpoveď, mám, alebo nemám zbrane. Keďže som žiadne zbrane nemal, žiadne som im nedal. Jeden z četníkov

mi dal zaucho a pažbou pušky ma udrel do prs tak, že som padol na zem. Na zemi ma puškou bil a kopal, kde ma zachytil, až som strácal vedomie. Potom ma chytil za vlasy a t'ahal ma po zemi a až na zavolanie druhého četníka ma nechal. Tento prípad som hlásil pánovi farárovi Jozefovi Jánošovi v Blahovej Dedine (*Blahová*).

Každý deň chodili ku mne na kolóniu četníci štvani obyvateľstvom a povedali mi, aby som odišiel, lebo ináč ma zabijú. Keďže v Maďarsku so mnou zaobchádzali čím ďalej tým horšie a bál som sa ďalších následkov, 15. 12. 1938 som aj s rodinou z Maďarska odišiel. Moja rodina nebola týraná.

Na mieste som zanechal rodinný hnuiteľný a nehnuteľný majetok v cene asi 450 000 Kč.

Strážmajster Kasanický
Strážmajster Viola
Strážmajster Siladi

Viktor H., v. r.

SNA, KÚ, kr. 256, f. 71527/38 prez., bez č.

168

19. december 1938, Čelovce.

Hlásenie žandárskej stanice Okresnému úradu v Krupine o Matúšovi L. a jeho manželke, o Ignácovi K., Ignácovi a Pavlovi M., Ábelovi M., bývalými obyvateľmi obce Ďurkovce, ktorí vypovedali o násilnostiach a surovom chovaní maďarských žandárov a o okolnostiach ich vyhostenia z teritória Maďarska.

Dodatok k správe zo 7. 12. 1938:¹

Manželka Matúša L. Anna, rod. G., z Ďurkoviec, Peťovska Pusta (*Petov*), podľa udania svojho manžela bola vykázaná 14. 12. 1938 so synom Jánom a dcérami Etelou a Helenou. Mala povolené odvieť so sebou všetok hnuiteľný majetok, avšak pri doprave tohto majetku, ktorý bol naložený na piatich sedliackych vozoch, pri prekročení demarkačnej čiary boli tieto vozy maďarským vojenským dôstojníkom zastavené a vrátené späť do Ďurkoviec. Annu L. i s deťmi bez toho, aby jej povolili zobrať so sebou niečo, vykázali na slovenské územie, pričom maďarský dôstojník jej povedal, že o tom, čo urobia s vecami na vozoch, bude upovedomená. Hnuiteľnosti naložené na 5 vozoch boli v cene asi 15 000 Kč.

Dňa 17. 12. 1938 vyhostili z Maďarska robotníka Ignáca K. z Ďurkoviec, ktorý Matúšovi L. povedal, že požívatiný a iné rôzne veci podliehajúce skaze boli rozpredané 15. 12. 1938 na verejnej dražbe v obci Ďurkovce, o čom ona dosiaľ nebola upovedomená.

Ignác M. z Ďurkoviec, bývalý okres Modrý Kameň, udal, že v čase pred odstúpením územia Maďarsku bol pokladníkom agrárnej strany. Po okupácii územia 13. 11. 1938 prišli pre neho do bytu traja maďarskí vojaci, a to jeden slobodník a dvaja vojaci, ktorí ho vyzvali, aby išiel s nimi von, že majú s ním niečo porozprávať. Keď prišli za dedinu, jeden z vojakov zakričal naňho: „Ruky hore“, načo slobodník vykonal u neho osobnú prehliadku, pri ktorej mu zobral jeden vreckový nôž, zapalovač a tabatierku. Tieto veci už viac nedostal späť. Potom mu povedali, že pôjde s nimi do Kamenných Kosíh. Cestou sa vojaci zastavili na Teleki puste, odkiaľ zobrali robotníka Ábela M. a spolu s Ignáčom M. ich hnali do Kamenných